

Granskning av Södertörns högskolas ansökan om tillstånd att utfärda hälso- och sjukvårdskuratorsexamen

Uppdraget

Södertörns högskola har den 6 mars 2020 ansökt hos Universitetskanslersämbetet (UKÄ) om tillstånd att utfärda hälso- och sjukvårdskuratorsexamen. Vi, docent Helena Johansson (ordförande) Göteborgs universitet, professor Bengt Svensson Malmö universitet, professor Pär Salander Umeå universitet, docent Gunnel Östlund Mälardalens högskola, doktor i medicinsk vetenskap Helena Hansson Lunds universitet, docent och arbetslivsföreträdare Inger Benkel Västra Götalandsregionen och studentrepresentant Linnea Strömberg Linköpings universitet, har fått i uppdrag av UKÄ att granska ansökan.

Bedömning

Vår bedömning har gjorts utifrån de krav som ställs i högskolelagen och högskoleförordningen samt utifrån de krav som finns sammanställda i *Vägledning för ansökan om tillstånd att utfärda examen*. Uppdraget ligger inom ramen för det nationella systemet för kvalitetssäkring av högre utbildning (*Nationellt system för kvalitetssäkring av högre utbildning. Redovisning av ett regeringsuppdrag, Rapport 2016:15*). Underlag för bedömningen har varit Södertörns högskolas ansökan om examenstillstånd, begärda kompletteringar samt intervjuer som genomfördes den 29 september 2020. Vid detta tillfälle genomfördes gruppvisa samtal med högskolans ledning, institutions- och utbildningsledning, studenter och lärare. Vår bedömning redovisas i bilaga 1. Bedömningen sammanfattas i ett samlat omdöme med motivering.

Bedömargruppens preliminära yttrande har skickats till lärosätet på delning, för att påpeka eventuella sakfel. Delningstiden var tre veckor. Det svar som lärosätet inkom med framgår av bilaga 2. Vi har tagit del av lärosätets svar, och i de fall där vi gjort bedömningen att det varit relevant har ändringar gjorts i yttrandet.

De sakkunnigas rekommendation

Vi föreslår att UKÄ beslutar att inte ge Södertörns högskola tillstånd att utfärda hälso- och sjukvårdskuratorsexamen.

För bedömargruppen

Helena Johansson
Ordförande

Bilaga 1

De sakkunnigas motiveringar

Lärosäte	Examenstillstånd	ID-nr
Södertörns högskola	Hälso- och sjukvårdskuratorsexamen	A-2020-03-4909
<p>Bedömningsområde: Förutsättningar</p> <p>Yrkesexamen</p> <p>Omdöme: Tillfredsställande</p> <p>Motivering: <i>Angiven examen är reglerad och ryms inom examensordningen.</i></p> <p>Södertörns högskola ansöker om tillstånd att utfärda hälso- och sjukvårdskuratorsexamen (Degree of Master in Healthcare counseling). Bedömargruppen konstaterar att ansökan följer den fastställda examensbeskrivningen vad gäller omfattning och innehåll.</p> <p>Utbildningen omfattar 60 högskolepoäng, ligger på avancerad nivå och har krav på självständigt arbete. Förkunskapskravet är socionomexamen eller motsvarande examen. Bedömargruppen finner att den planerade utbildningen, vid det angivna lärosätet, är reglerad och ryms inom examensordningen.</p> <p><i>Utbildningens innehåll inklusive eventuella inriktningar har en rimlig omfattning och avgränsning i förhållande till yrkesexamen.</i></p> <p>Den planerade utbildningen kommer att drivas av Institutionen för samhällsvetenskaper, Södertörns högskola, avdelningen för socialt arbete. Institutionen har en storstadsprofil, vilket innebär ett särskilt undervisningsfokus på arbete med utsatta grupper i storstad.</p> <p>Lärosätet lyfter i ansökan fram att de kommer att genomföra utbildningen i samarbete med Stockholms universitet samt Ersta Sköndal Bräcke högskola och gemensamt utfärda en multipel examen. Lärosätet ser samarbetet som en styrka, men inte som en nödvändighet för att kunna ge utbildningen. Vid intervjuerna framkommer att lärosätet avser att kunna genomföra utbildningen på egen hand, givet att man erhåller examensrättigheterna. Lärosätet betonar även under intervjuerna att ansökan till UKÄ beretts ytterst nogsamt vid lärosätet. En extern sakkunnig har granskat ansökan, den har fått godkänt från fakultetsnämnden och rektor har undertecknat.</p> <p>Utbildningen kommer att ges på helfart och programmet är sammansatt av sju obligatoriska och sammanhållna kurser. Kurserna bedöms som relevanta för den aktuella yrkesexamen. Kunskaper om samband mellan sociala och samhälleliga faktorer och ohälsa, kliniska arbetsmetoder samt organisering och reglering av verksamhetsområdet förmedlas samtidigt som studenterna skall genomföra ett självständigt arbete inom verksamhetsområdet hälso- och sjukvård. Parallellt med dessa kurser löper verksamhetsförlagda utbildningar (VFU). Under den första terminen är VFU: n upplagd som ett auskultande inslag och under den andra terminen mer som en praktik.</p> <p>Starten av utbildningen är planerad till höstterminen år 2021 alternativt höstterminen år 2022 Lärosätet planerar att anta 30 studenter vid varje antagningstillfälle.</p>		

Datum
2021-02-09Reg.nr
42-00077-20

I ett rikstäckande perspektiv finns ett allmänt intresse av att examen får utfärdas.

Bedömargruppen finner att det finns såväl ett regionalt som nationellt behov av en utbildning till hälso- och sjukvårdskuratorer i Stockholmsregionen.

Bedömningsområde: Förutsättningar**Personal (Lärarkompetens och lärarkapacitet)**

Omdöme: Inte tillfredsställande

Motivering: *Antalet lärare och deras sammantagna kompetens (vetenskapliga/professionsrelaterade och pedagogiska) är inte adekvat och står inte i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.*

I lärartabellen och ansökan framkommer att det finns fem disputerade lärare inom socialt arbete, varav en är professor och en är docent. Övriga nio lärare har disputerat inom sociologi och statsvetenskap. Rekryteringsbehovet av ytterligare nya lektorer i ämnet socialt arbete vid lärosätet bekräftas av ledningen som stort. En utlysning av nya lektorat har skett under vintern år 2020, med målsättning att tillsättningen av nya lektorer ska vara avslutad mot slutet av år 2020. Lärosätet avser då ha ett starkt lärarlag som kan svara upp mot den tänkta utbildningens behov. Bedömargruppen efterfrågade kompletteringar av lärartabellen för att kunna utläsa vilken yrkesutbildning och hur mycket tid i utbildningarna lärarna hade. Med dessa kompletteringar medföljde två nya namn på lärare som inte fanns uppsatta på den ursprungliga listan. Dessa lärare medverkade vid intervjuerna men tjänsterna var ännu inte är tillsatta, utan sakkunnigutlåtande inväntades. Vid intervjutillfället framkom även att lärosätet håller på att avsluta en del andra åtaganden och samarbeten vilket enligt bedömargruppen bidrar till ytterligare osäkerhet kring lärarsituationen. Gällande den professionsrelaterade och vetenskapliga kompetensen anser bedömargruppen att denna är svag mot bakgrund av att det gäller en utbildning för utfärdande av en yrkesexamen för kuratorer i hälso- och sjukvårdsarbete. Den kliniska erfarenheten och kopplingen till fältet är svag liksom den vetenskapliga förankringen i socialt arbete. Majoriteten av lärarna har sina examina i ämnena sociologi och statsvetenskap och inte i socialt arbete. De två lärare som vid intervjutillfället fortfarande inte hade fasta tjänster vid lärosätet skulle enligt bedömargruppen bidra med nödvändig och god vetenskaplig och professionsrelaterad kompetens för den utbildning ansökan avser, men då förhållandena såväl i ansökan som vid intervjutillfället ännu var otydliga anser bedömargruppen att bedömningsgrunden Personal inte är tillfredsställande.

I ansökan framkommer inte heller på vilket sätt kliniskt verksamma kuratorer varit engagerade i lärosätets eget framtagande av kurser/program eller hur de eventuellt kommer att vara delaktiga i programmet. Vid intervjuerna bekräftades dock att kliniskt verksamma kuratorer från regionen varit med vid diskussioner med de tilltänkta samarbetsparterna, Stockholms universitet och Ersta Sköndal Bräcke Högskola. Vid intervjuerna framkom att kontakt med fältet nu upprättats från lärosätets sida vilket bedömargruppen ser som positivt, men inte tillräckligt. Bedömargruppen menar att lärosätet i ansökan inte kunnat visa att man har lärarresurser med klinisk erfarenhet från fältet och med vetenskaplig förankring i ämnet socialt arbete som svarar upp mot tänkta utbildningens vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska behov.

Vad gäller pedagogisk utveckling och meritering framkommer att de lärare och forskare som deltar i undervisningen kommer att få möjlighet till kompetensutveckling inom området genom interna konferenser som ska ges i samarbete med Stockholms universitet och Ersta Sköndal Bräcke

högskola, samt genom nationella och internationella forskningskonferenser och nätverk. Detta ser bedömargruppen som en god intention som bör kunna stödja den personliga och professionella utvecklingen för lärarlaget.

Enligt ansökan finns i nuläget inget krav på att VFU-handledarna ska ha genomgått handledarutbildning eller att de skall vara legitimerade kuratorer. Vid intervjuerna framkom att lärosätet till en början inte kommer att kräva att VFU-handledarna är legitimerade, men att detta krav kan komma att ställas allteftersom fler kuratorer legitimerats. Bedömargruppen delar denna åsikt. Lärosätet betonar även att det idag finns en handledarutbildning på grundprogrammet som även VFU-handledare i det tänka kuratorsprogrammet kommer att erbjudas att gå. En utmaning för lärosätet är den begränsade tillgången till kvalificerade VFU-platser i regionen. Vid intervjuerna framkom att regionen i nuläget endast har kapacitet att tillhandhålla som mest 30 VFU-platser. I det fall flera lärosäten i Stockholmsregionen erhåller examenstillstånd för hälso- och sjukvårdskuratorsutbildning kommer lärosätet att behöva finna andra vägar för att tillförsäkra sig ett tillräckligt antal platser. Bedömargruppen vill därför framhålla vikten av att lärosätet nogt undersöker vilka ytterligare vägar som finns att tillgå för att säkerställa att studenter får den handledning de behöver, samt anpassar antagningen av antalet studenter till den kapacitet som finns. Samverkan med regionen, andra möjliga vårdgivare, samt andra lärosäten i Stockholmsområdet, är viktigt för att lärosätet ska kunna ge studenter lämpliga placeringar samt kvalificerad handledning under VFU.

Bedömningsområde: Förutsättningar**Utbildningsmiljön**

Omdöme: Inte tillfredsställande

Motivering: *Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö men verksamheten bedrivs inte så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

Av ansökan framkommer att avdelningen för socialt arbete vid institutionen för samhällsvetenskaper har aktiva forskargrupper inom området psykisk ohälsa, äldreomsorg och funktionshinder, alkohol- och drogmissbruk, rättsliga aspekter på socialt arbete samt barn- och ungdomsforskning. Bedömargruppen instämmer i att dessa ämnesområden har klar relevans för yrkesutbildningen till kuratorer inom hälso- och sjukvård. Vad som dock inte är tydligt är hur utbildningen ska bedrivas så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning. Denna otydlighet hänger samman med de oklarheter som finns vad gäller personalbemanningen som vid tiden för intervjuerna fortfarande framstod som oklar och alltför svag i huvudområdet socialt arbete. Då det inte finns tillräckliga personalresurser är det inte möjligt att se vilken forskning som kommer att bedrivas, vilka lärare som aktivt kommer bedriva forskning inom ämnen centrala för utbildningen, samt hur denna forskning kommer att komma studenterna och utbildningen till del.

Lärosätet lyfter i både ansökan och intervjuer fram att det finns ett omfattande samarbete med forskare och lektorer i länder med koppling till Östersjö och Östeuropa. Bedömargruppen anser dock inte att det är tydligt hur detta samarbete ska berika och återspeglas i den aktuella utbildningen. Detsamma gäller lärosätets inriktning gällande socialt arbete med storstadsperspektiv. Hur denna inriktning blir synlig och hur den berikar det aktuella programmet var även efter intervjuerna otydligt för bedömargruppen.

Bedömningsområde: Förutsättningar**Resurser**

Omdöme: Tillfredsställande

Motivering: *Det finns tillgång till en stabil och ändamålsenlig infrastruktur. De tillgängliga resurserna utnyttjas effektivt för att hålla en hög kvalitet i verksamheten.*

Enligt bedömargruppen finns tillgång till en stabil och ändamålsenlig infrastruktur då det bland annat finns ett högskolebibliotek tillgängligt för alla studenter. Här kan de till exempel få tillgång till efterfrågad litteratur samt vägledning kring hantering av vetenskaplig litteratur. Dessutom framgår det av ansökan och intervjuer att studenterna har god tillgång till lärandematerial, informationstekniska resurser med mera. Ett nytt informationscenter är även under etablering, vilket enligt ansökan kommer att innebära en förenkling för såväl studenter som medarbetare. Vid intervjun framkom att detta informationscenter nu är färdigställt och att det använts sedan terminsstart. Bedömargruppen anser att det svarar väl mot studenternas behov och att det ytterligare bidrar till en god infrastruktur vid lärosätet. För studenter som behöver extra stöd finns dessutom en välfungerande funktionshinderenhet som även stödjer lärarna i att hitta lämpliga undervisnings- och kommunikationsformer. För kommunikation mellan studenter och lärare används "Studiewebben" som enligt lärosätet är en väletablerad och välfungerande plattform.

Vid intervjuerna framkom att lärosätet befinner sig i en expansiv fas där man anser sig ha de ekonomiska resurser som krävs för att bedriva Hälso- och sjukvårdskuratorsutbildning. I ansökan skriver lärosätet att det administrativa stödet som finns kring socionomprogrammet kommer att användas även i denna utbildning. Bedömargruppen noterar också att studenter framstår som mycket nöjda med det administrativa stödet. Sammantaget anser bedömargruppen därmed att det finns en god infrastruktur för studenterna och att de tillgängliga resurserna utnyttjas på ett ändamålsenligt och effektivt sätt.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet förutsättningar

Omdöme: Inte tillfredsställande

Motivering: Den sammanvägda bedömningen av bedömningsområdet förutsättningar är att det inte är tillfredsställande. Bedömningsgrunden yrkesexamen är tillfredsställande då bedömargruppen anser att angiven examen är reglerad och ryms inom examensordningen, att utbildningens innehåll har en rimlig omfattning och avgränsning i förhållande till yrkesexamen, samt att det i ett rikstäckande perspektiv finns ett allmänt intresse av att examen får utfärdas. Bedömargruppen anser även att det finns en god infrastruktur för studenterna och att de tillgängliga resurserna utnyttjas på ett ändamålsenligt och effektivt sätt.

Vad som däremot bedömts som inte tillfredsställande är bedömningsgrunden personal och utbildningsmiljö där bedömargruppen menar att lärosätet inte kunnat visa att man har tillräckliga lärarresurser med klinisk erfarenhet från fältet och med tillräcklig vetenskaplig förankring i ämnet socialt arbete som svarar upp mot tänkta utbildningens behov. Då det aktuella programmet leder till en yrkesexamen är det av stor vikt att utbildningen som helhet genomsyras av klinisk erfarenhet vilket bedömargruppen inte anser är fallet i nuläget. De otillräckliga personalresurserna påverkar även utbildningsmiljön där det enligt bedömargruppen inte är tillräckligt tydligt hur utbildningen ska bedrivas så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning. Då det i dagsläget inte finns tillräckliga personalresurser för att genomföra yrkesutbildningen är det svårt för bedömargruppen att se hur ett samband mellan forskning och utbildning kan se ut.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat
Styrdokument (utbildningsplan och kursplaner)**Omdöme:** Tillfredsställande**Motivering:** *Det finns utbildningsplan och kursplaner för hela utbildningen.*

I styrdokumenterna framgår hur undervisning och examinationer kommer att vara utformade. Där till redovisas också relevant kurslitteratur. Utbildningsplaner och kursplaner har utarbetats utifrån examensordningen i Högskoleförordningen (SFS 1993:100) och Södertörns högskolas egna lokala regler och riktlinjer.

Lärosätet betonar i sin ansökan att det finns en tydlig besluts- och delegationsordning gällande utbildningarnas styrdokument. Ansvaret för utbildningsplaner, kursplaner och litteraturlistor ligger på olika nivåer inom lärosätet och hur ansvaret fördelats på respektive nivå är något svårutläst i ansökan. Vid framtagandet av utbildningsplaner och kursplaner har inte studentrepresentanter eller företrädare för arbetslivet medverkat, vilket hade kunnat vara värdefullt menar bedömargruppen. Vid intervjuerna bekräftades dock att kliniker från regionen deltagit när lärosätet samverkat med Stockholms universitet och Ersta Sköndal Bräcke högskola. Sammantaget menar bedömargruppen att det finns tydliga styrdokument för hela utbildningen.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Säkring av examensmålen****Omdöme:** Inte tillfredsställande**Motivering:** *Genom utbildningens utformning, genomförande och examination säkerställs inte att studenterna uppnått målen i examensordningen när examen utfärdas.*

I ansökan beskriver lärosätet ett programupplägg där de mer akademiskt orienterade kurserna löper parallellt med de två VFU-kurserna, för att på så sätt åstadkomma en koppling mellan teoretiska perspektiv och praktisk verksamhet. Den kliniska förankringens erfarenheter är tänkta att bilda underlag för diskussion och reflektion och på så sätt möjliggörs en mer avancerad yrkesspecifik kunskapsutveckling. Den första VFU-perioden har ett mer auskulterande inslag där studenten samlar erfarenhet från olika verksamhetsfält inom hälso- och sjukvård. Under den andra VFU-perioden befinner sig studenten under tre olika tillfällen på en och samma arbetsplats. Kurserna läses i bestämd ordning och studenten ska vara godkänd på samtliga tidigare kurser för att påbörja nästkommande kurs i programmet.

I ansökan presenteras omfattande lärandemål för VFU I, men bedömargruppen ställer sig frågande till hur dessa skall realiseras. Litteraturen är sparsam, examinationsuppgifterna ospecificerade och innehållsbeskrivningen talar för att det är i den kliniska miljön kunskapen ska inhämtas. VFU-handledarna blir då centrala och bedömargruppen anser att de tydligare behöver integreras i utbildningen utifrån klara instruktioner kring placeringens innehåll och syfte.

Bedömargruppen noterar vidare att många av kurserna i första hand examineras via hemtentamen samt reflektionsuppgifter, vilket kan vara klokt, men bedömargruppen saknar konkretiseringar som gör det möjligt att bedöma på vilket sätt examinationerna återspeglar innebörden av angivna lärandemål/examensmål.

Examensmålet som rör förmåga till lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper ska enligt

ansökan realiserar via kurserna *VFU I* och *VFU II*, *Vetenskaplig metod*, samt kursen *Självständigt arbete*. Bedömaregruppen har svårt att, i någon konkret text, se hur detta ska förverkligas och anser därför att lärosätet även behöver förstärka detta examensmål i kursplaner och litteraturlistor. Sammantaget menar bedömaregruppen att examinationsuppgifterna behöver preciseras för att studenterna ska kunna uppnå examensmålen efter utbildningens slut, särskilt då det gäller de många reflektionsuppgifter som finns angivna. Examinationerna behöver även vara varierade och skilja sig åt mellan kurserna och inte vara alltför överlappande. Vid intervjuerna framkom att det finns planer för alternativa upplägg med mer variation, vilket bedömaregruppen uppmuntrar. Även VFU-handledarens roll i förhållande till examination av VFU behöver förtydligas då det inte varit tydligt för bedömaregruppen vilken funktion VFU-handledaren har i förhållande till kursinnehåll och examination.

Vid intervjuerna framkom att de lärare som vid tiden för intervjuerna ännu inte var anställda vid lärosätet och som inte varit med i utformandet av ansökan, hade många idéer om hur innehåll och examinationerna skulle utvecklas i utbildningen. Då dessa idéer inte fanns med i den ansökan bedömaregruppen har haft i uppgift att bedöma och då dessa lärare haft en osäker ställning som företrädare för utbildningen, har detta inte varit möjligt att beakta i bedömningen, vilket leder till omdömet "inte tillfredsställande". Däremot menar bedömaregruppen att det pågår ett tydligt kvalitativt utvecklingsarbete och med en ny ansökan, där nyanställda lärare kan bidra med sin kompetens, kan lärosätet sannolikt ge en mer stringent och rättvisande bild av hur utbildningen planeras vara upplagd.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Jämställdhet**

Omdöme: Tillfredsställande

Motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas i utbildningens innehåll och utformning.*

I sin ansökan framhåller lärosätet att de arbetar med jämställdhet och lika villkor på många olika nivåer. Bland annat har rektor utsett en central Arbetsmiljökommitté (AMK) för att övergripande arbeta med jämställdhets- och likavillkors-frågor. I ansökan framkommer att det även finns arbetsmiljökommittéer som arbetar med frågorna lokalt. Även om bedömaregruppen haft svårt att i ansökan tydligt utläsa hur ett jämställdhetsperspektiv kommer att beaktas i just den här utbildningen visar kursbeskrivningar, kursmål och litteratur att det finns ett jämställdhetsperspektiv integrerat i utbildningens innehåll och utformning. Sammanfattningsvis menar därför bedömaregruppen att ett jämställdhetsperspektiv beaktas i utbildningen.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområde Utformning, genomförande och resultat

Omdöme: Inte tillfredsställande

Motivering: Den sammanvägda bedömningen av bedömningsområdet utformning, genomförande och resultat är att det inte är tillfredsställande. Det finns tydliga styrdokument för hela utbildningen och det finns även en tydlig besluts- och delegationsordning gällande utbildningarnas styrdokument. Även bedömningsgrunden Jämställdhet bedöms som tillfredsställande i utbildningen då lärosätet ger exempel på kursinnehåll och litteratur där detta perspektiv ingår.

Bedömningsgrunden säkring av examensmålen bedöms dock som inte tillfredsställande då bedömaregruppen anser att det inte finns tillräckligt tydlig koppling mellan kursernas innehåll och examinationer och de examensmål som ska säkras i utbildningen. Examinationsuppgifter behöver preciseras i ansökan för att möjliggöra en bedömning kring huruvida studenterna uppnått målen i examensordningen när examen utfärdas. Den första perioden av verksamhetsförlagd utbildning

Datum
2021-02-09

Reg.nr
42-00077-20

behöver även omgärdas av tydligare instruktioner kring placeringens innehåll och syfte och även integreras i ett mer teoretiskt/metodiskt sammanhang. Bedömargruppen anser även att VFU-handledarens roll i utbildningen behöver förtydligas särskilt vad gäller innehåll och examination av VFU. Även examensmålet som rör förmåga till lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper behöver konkretiseras i utbildningens kursplaner och litteraturlistor. Vid intervjuerna framkom att det pågår ett tydligt kvalitativt utvecklingsarbete där nyanställda lärare bidrar med kompetens.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Omdöme: Inte tillfredsställande

Motivering: *Utbildningen är inte användbar och förbereder inte studenter för ett föränderligt arbetsliv. Relevant samverkan sker inte med det omgivande samhället.*

Utifrån ansökan och intervjuer anser bedömargruppen att det inte finns en tillräckligt tydlig koppling till det verksamhetsfält som studenterna kommer att arbeta i. De skissade VFU-kurserna, VFU I och VFU II, har i sin koppling till arbetslivet en klar potential, men oklarheter kring handledarnas funktion samt svagheter i lärarnas kliniska erfarenheter gör att denna koppling inte bedöms kunna förverkligas i dagsläget. Vidare är det svårt för bedömargruppen att utläsa hur lärosätets storstadsprofilering kommer att belysa kuratorsarbetet som helhet, såväl i teori som praktik. Bedömargruppen skulle önska en konkretisering av hur detta perspektiv kommer att återspeglas i utbildningen – bland annat hur det görs relevant och användbart för studenterna i förhållande till deras framtida yrkesliv. Sammanfattningsvis menar bedömargruppen att utbildningen har ett svagt arbetslivsperspektiv, vilket även kan ha sin bakgrund i att samverkan med arbetsfältet precis tycks ha upprättats.

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Omdöme: Tillfredsställande

Motivering: *Utbildningen verkar för att studenterna ska ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

Utifrån ansökan, intervjuer och den komplettering som inkom och som berörde just studentinflytande, anser bedömargruppen att det är tydligt att studenter har möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande och att de representeras på alla nivåer vid lärosätet.

Vid intervjuerna framkom att det finns goda stödfunktioner vid lärosätet och att det finns ett specifikt fokus och bra stöd som riktas till dem med särskilda behov. Vid intervjuerna framkom dessutom att lärosätet är mycket bra på att lyssna på studenterna och att förslag från deras sida ofta beaktas. Ett uppskattat inslag i socionomutbildningen är då socionomer från fältet kommer till lärosätet och undervisar. På så vis konkretiseras socionomyrket och tydliggörs i utbildningen, vilket enligt bedömargruppen visar på vikten av att det behövs en tydlig koppling till fältet även i den utbildning ansökan gäller. I intervjuerna framkom även att lärosätets storstadsprofilering uppskattas mycket, vilket bedömargruppen ser som en indikation på att detta inslag även skulle kunna tydliggöras mer och fylla en funktion i den tilltänkta Hälso- och sjukvårdskuratorsutbildningen.

Utifrån ansökan och intervjuer framkom att studenter inte varit delaktiga i utformningen av ansökan. Bedömargruppen menar att då ansökan handlar om ett nytt yrkesprogram, där institutionen till viss del ger sig ut på ny mark, kan det vara av speciellt värde att från början försöka engagera studenter i utformningen av utbildningen. Sammantaget anser dock bedömargruppen att utbildningen verkar för att studenter deltar aktivt i arbetet med att utveckla utbildningen.

Samlat omdöme:

Motivering: Utifrån ansökan, komplettering samt genomförda intervjuer är bedömargruppens slutsats att lärosätet inte uppfyller samtliga krav för att ge en hälso- och sjukvårdskuratorsexamen.

Bedömningsområdet förutsättningar bedöms som inte tillfredställande då lärosätet inte kunnat visa att man har tillräckliga lärarresurser med klinisk erfarenhet från fältet och med tillräcklig vetenskaplig förankring i ämnet socialt arbete som svarar upp mot den tänkta utbildningens behov. Då det inte finns tillräckliga personalresurser är det inte möjligt att se vilken forskning som kommer att bedrivas, vilka lärare som aktivt kommer att bedriva forskning inom ämnen centrala för utbildningen, samt hur denna forskning kommer att komma studenterna och utbildningen till del. Det är enligt bedömargruppen därför inte tillräckligt tydligt hur utbildningen ska bedrivas så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning. En utmaning för lärosätet är även den begränsade tillgången till kvalificerade handledare i regionen. Bedömargruppen vill därför framhålla vikten av att lärosätet noga undersöker vilka ytterligare vägar som finns att tillgå för att säkerställa att studenter får den handledning de behöver, samt anpassar antagningen av antalet studenter till den handledarkapacitet som finns.

Bedömningsområdet utformning, genomförande och resultat bedöms som inte tillfredsställande då bedömargruppen anser att det inte finns en tillräckligt tydlig koppling mellan kursernas innehåll och examinationer och de examensmål som ska säkras i utbildningen. Undervisningsformer och examinationsuppgifter behöver preciseras i ansökan för att möjliggöra en bedömning kring huruvida studenterna uppnått målen i examensordningen när examen utfärdas. Den första perioden av verksamhetsförlagd utbildning behöver även omgärdas av tydligare instruktioner kring placeringens innehåll och syfte och även integreras i ett mer teoretiskt/metodiskt sammanhang. Bedömargruppen anser även att VFU-handledarens roll i utbildningen behöver förtydligas särskilt vad gäller innehåll och examination av VFU. Även examensmålet som rör förmåga till lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper behöver konkretiseras i utbildningens kursplaner och litteraturlistor. Vid intervjuerna framkom att det pågår ett tydligt kvalitativt utvecklingsarbete där nyanställda lärare bidrar med kompetens.

Bedömningsområdet Arbetsliv och samverkan bedöms som inte tillfredställande. De skissade VFU-kurserna, VFU I och VFU II, har en anknytning till arbetslivet, men det har inte varit tydligt för bedömargruppen hur samverkan med de kliniskt verksamma kommer att se ut. Bedömargruppens uppfattning är att den samverkan med fältet som är nödvändig för att utbildningen ska ha en tydlig anknytning till arbetslivet ännu inte är på plats, även om den har initierats.

Bedömargruppen anser att studentperspektivet är tillfredsställande i ansökan. Studenter har möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande och representeras på alla nivåer vid lärosätet.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår bedömargruppen att UKÄ avslår lärosätets ansökan om att utfärda hälso- och sjukvårdskuratorsexamen.

Bilaga 2

Lärosätets svar på delning av preliminärt yttrande

Lärosätets svar kommer in som pdf-fil och läggs in av utredare

Universitetskanslersämbetets examenstillståndsprövningar

Delningssvar – synpunkter på preliminärt yttrande

Lärosäte: Södertörns högskola

yrkesexamen: Hälso- och sjukvårdskuratorsexamen

Lärosätet ges möjlighet att kontrollera innehållet i det preliminära yttrande och påpeka eventuella faktafel. Synpunkterna på yttrandet bör utgå från de bedömningsområden och bedömningsgrunder som ingått i prövningen.

Ange i tabellen vilken sida i yttrandet korrigeringen avser, vid behov kan tabellen byggas ut. Korrigeringarna bör hållas så kortfattade som möjligt. Observera att det inte är möjligt att inkomma med ny fakta som ej fanns tillgänglig i de ursprungliga underlagen.

Exempel

Sida	Stycke	Rad	Korrigering
2	3	5	Antal helårsstudenter uppgår till 25, ej 45.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Yrkesexamen			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Personal			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
3-4			<p>När det gäller det preliminära yttrande om lärarkompetens och lärarkapacitet bad UKÄs bedömagrupp under intervjun (29/9 2020) om ett förtydligande avseende de vid intervjun närvarande lärare som inte finns med i den inskickade bilagan "Lärartabellen" i ansökan. Ämnet socialt arbete vid Södertörns högskola svarade under intervjun – i linje med den inskickade ansökan (ansökan, "1.2 Personal (Lärarkompetens och lärarkapacitet)", s.10) - att ämnet var i en expansionsfas och vid intervjutillfället var i slutfasen med att rekrytera flera lektorer med examina i socialt arbete. Vid intervjutillfället deltog Veronica Svärd och Lill Hultman, båda socionomer disputerade i socialt arbete och legitimerade kuratorer, då i egenskap av tillfälliganställda lärare på socionomprogrammet. Under hösten har både Svärd och Hultman blivit fast anställda lektorer i socialt arbete med särskild riktad kompetens inom området socialt arbete inom hälso- och sjukvården. Därutöver deltog Johanna Björksten och Greta Sandberg under intervjun. Både Björksten (fil mag i socialt arbete) och Sandberg (fil lic i socialt arbete) är socionomer med särskild kompetens kring samtalsmetodik samt adjunkter i socialt arbete. Både Björksten och Sandberg var tillsvidareanställda vid intervjun och närvarande vid intervjun. Detta delningssvar på UKÄs preliminära yttrande är utformade av Svärd och Hultman, lektorer i socialt arbete med kuratorslegitimation och förankring i olika kliniska verksamheter. Svärd har anställning vid och ett mångårigt samarbete med VFU-ansvariga vid såväl Karolinska Universitetssjukhuset och Akademiskt primärvårdscentrum, vilka utgör regionens två största arbetsgivare/samordnare av VFU/VIL för hälso- och sjukvårdskuratorer</p> <p>Mot bakgrund av ovanstående menar vi att det är ett sakfel att påstå att antalet lärare och deras sammantagna kompetens (vetenskapliga/professionsrelaterade och pedagogiska) inte är adekvat och</p>

		<p>inte står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt. Ämnet hade vid intervjutillfället tillräckliga lärarresurser med klinisk erfarenhet från fältet och dessutom med vetenskaplig förankring i ämnet socialt arbete inom hälso- och sjukvård, vilket mycket väl svarar upp mot den tänkta utbildningens vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska behov.</p> <p>När det gäller antalet VFU-platser så var ämnet vid intervjutillfället i en dialog med VFU-ansvariga Susanne Kalén vid Region Stockholm. I dagsläget har vi dock ingen möjlighet att skriva avtal kring VFU-platser i Region Stockholm, eftersom regionens ansvariga Kalén avvaktar beslut om examenstillstånd. Som påpekats i ansökan och vid intervjun är ämnets målsättning att ge utbildningen i samverkan med Stockholms universitet och Ersta Sköndal Bräcke Högskola, för att stärka gemensamma resurser och kompetenser – och för att undvika att de olika högskolorna konkurrerar om de VFU-platser som finns. Oaktat en sådan samverkan kommer vi att säkerställa att studenter garanteras VFU-platser med kvalificerad handledning genom såväl breddande av samverkan med vårdgivare, samt genom att anpassa antagning av antalet studenter till aktuell kapacitet.</p> <p>När det gäller VFU-handledarnas kompetens ges generellt samma handledarutbildning inom regionen, oavsett om studenten gör VFU på grundläggande eller avancerad nivå. Utöver den handledarutbildning som ges vid Södertörns högskola, så ges även handledarkurser vid Karolinska Institutet med interprofessionell inriktning som regionen finansierar.</p> <p>UKÄ har helt rätt i sin bedömning att fältet inte var tillräckligt involverade i lärosätets framtagande av kurser/program. Mot bakgrund av ovanstående menar vi dock att det är ett sakfel att påstå att ämnet inte hade involverat fältet vid intervjutillfället. Inför intervjun och under hösten har kurser/program diskuterats med de nya lektorerna med kuratorslegitimation, och med kontaktpersoner i ledande positioner i fältet. Så långt bedömer fältet den ansökta utbildningen vara fullt genomförbar och efterfrågad.</p>
4		<p>Under intervjun beskrev de då tillfälligt anställda lektorerna Svärd och Hultman – dock kortfattat pga utrymmesbrist under intervjun – att det pågår en rad forskningssamarbeten som är centrala för utbildningen. Det finns flera nära forskningssamarbeten med Region Stockholm och Karolinska Institutet. Redan idag får socionomstudenter ta del av pågående och avslutad forskning under föreläsningar och seminarier.</p>

			<p>Flertalet av de forskningsprojekt som bedrivits och för närvarande bedrivs av Svärd och Hultman har mycket hög relevans för att bedriva en forskningsförankrad utbildning för hälso- och sjukvårdskuratorer i stort, men också med inriktning storstad, migration och social segregering.</p> <p>Mot bakgrund av ovanstående menar vi att det är ett sakfel att påstå att det inte finns ett nära samband mellan forskning och utbildning i den tänkta utbildningen.</p>
5			<p>UKÄ:s preliminära bedömning om bristande lärar- och forskningskompetens bygger på den information som gavs i den skriftliga ansökan och men tar inte i tillräcklig grad i beaktande den information som gavs av lärosätet vid intervjun. Särskilt i skenet av aktuell lärar- och forskningskompetens på området i landet generellt är lågt med ett fåtal disputerade kuratorer inom sjuk- och hälsovård, är det lärosätets bedömning att Södertörns högskola med två anställda legitimerade kuratorer och lektorer i socialt arbete med särskild inriktning mot socialt arbete inom sjuk- och hälsovård, har en god lärar- och forskningskompetens på området. Det är sålunda sakfel att påstå att antalet lärare och deras sammantagna kompetens inte är adekvat och inte står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.</p>

Utbildningsmiljön			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Resurser			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Styrdokument			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Säkring av examensmålen			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
6			<p>Under intervjun gav lärosätet ny information om tänkta examinationsformer och upplägg för VFU 1 och VFU 2 samt Samtalskursen. Nedan är ett förtydligande och en påminnelse om lärosätets svar under intervjutillfället.</p> <p>Övergripande om VFU I och handledares roll och kompetens</p> <p>VFU I löper parallellt med de tre inledande teoretiska kurserna i programmet, och syftar till att integrera teoretisk och praktisk kunskap genom att via askultaterande fältbesök introducera studenterna till olika former av öppenvård och sjukhusbunden vård inom somatisk och psykiatrisk vård. VFU I-handledares uppgift är att introducera studenterna i sitt verksamhetsområde samt ge en fördjupning relaterat till studiesyftet med aktuellt askultationstillfälle. Handledare på VFU I's roll i examination begränsas till att dokumentera studenternas närvaro vid askultationen.</p> <p>VFU I har tre examinationsmoment vilka sker utifrån verksamhetsförlagda uppgifter, där studenterna tillämpar teori och litteratur på de erfarenheter de dragit från VFU-platserna. De tre momenten relateras till kursens specifika examensmål och lärandemål. Då UKÄ under intervjun betonade att examinationerna bör vara mer varierade och skilja sig åt mellan kurserna presenterades som svar under intervjun ett alternativt upplägg med mer varierade examinationsuppgifter.</p> <p>Övergripande om VFU II och Handledares roll under VFU II</p> <p>Under VFU II är studenten på samma verksamhetsförlagda plats under hela terminen och fördjupar sin kompetens om kuratorsyrkets professionella kontext, praktiska utövning och vetenskapliga grund, med fokus på samtal med patienter och närstående under handledning. UKÄ efterlyser förtydligande avseende vilken funktion VFU-handledaren har i förhållande till kursinnehåll och examination, och även konkretisering av examensmål i kursplan. I examinationen ingår fullföljande av målen i en individuell studieplan, VFU-handledarens bedömning, samt tre skriftliga examinationsmoment som även examinerar kurslitteraturen. Under VFU II kommer studenterna att självständigt utföra professionella kurativa samtal i en klinisk miljö. Detta sker genom samtal med patienter och närstående, samt genom aktivt deltagande på samverkansmöten med olika vårdprofessioner.</p>

			<p>Kurs: Samtal som redskap (7,5 hp)</p> <p>Kursen ska ge praktisk erfarenhet av att genomföra informativa, stödjande, rådgivande och bearbetande samtal inom ramen för hälso- och sjukvårdskuratorers arbetsuppgifter i relation till olika målgrupper. Samtalsträningen genomförs på campus där den även inkluderar teoretiska moment. Parallellt med föreläsningar, seminarier och de obligatoriska samtalsövningarna kommer studenterna att genomföra tre examinerande reflektionsuppgifter, där fokus ligger på den egna utvecklingsprocessen som syftar till att synliggöra vilka affekter och beteende som olika samtalssituationer väcker hos dem själva.</p> <p>Mot bakgrund av ovanstående menar lärosätet att det är sakfel att påstå att utbildningens utformning, genomförande och examination inte säkerställer att studenterna uppnår målen i examensordningen när examen utfärdas. Lärosätet menar att UKÄs preliminära bedömning bygger på den information som gavs i den skriftliga ansökan men inte i tillräcklig grad tagit i beaktande den information som gavs av lärosätet vid intervjun.</p>
7			<p>Lärosätet menar att det är sakfel att påstå att utbildningens utformning, genomförande och examination inte säkerställer att studenterna uppnår målen i examensordningen när examen utfärdas. Lärosätet menar att UKÄs preliminära bedömning bygger på den information som gavs i den skriftliga ansökan men inte i tillräcklig grad tagit i beaktande den information som gavs av lärosätet vid intervjun.</p>

Jämställdhet			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
------	--------	-----	------------

7-8		<p>UKÄ menar att ansökan inte visar att lärarna har tillräcklig klinisk erfarenhet. Som lärosätet skrivit som svar i föregående avsnitt, så har ämnet under hösten 2020 tillsvidareanställt två lektorer, tillika legitimerade kuratorer, med fleråriga kliniska erfarenheter som kuratorer i olika verksamhetsfält, samt anknytning till forskargruppen socialt arbete vid Karolinska Institutet. Dessa har tillsammans de kliniska erfarenheter och kompetenser som fodras för att hålla god kvalitet på utbildningen. Det är sålunda sakfel att påstå att utbildningen inte är användbar och inte förbereder studenter för ett föränderligt arbetsliv. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.</p> <p>UKÄ önskar en konkretisering av hur storstadsperspektivet kommer att återspeglas i utbildningen, i såväl teori och praktik, och hur det görs relevant och användbart för studenterna. Det är korrekt att storstadsperspektivet är nedtonat i ämnets ansökan, mot bakgrund av att den skrevs tillsammans med Stockholms universitet och Ersta Sköndal Bräcke högskola. Som nämndes under intervjun är ett huvudperspektiv i storstadsprofileringen social segregering i storstaden. Storstadsprofilen kan sammanfattas med vår ambition om att stärka den lokala och regionala miljön, skapa utrymme för diskussioner om metoder och exempel på samhällsutveckling samt kunskapsspridning för att bidra till förbättrade levnadsvillkor. Förutom social segregering, präglar följande frågor i hög utsträckning storstadskuratorns konkreta arbete: urbanisering (människors flytt till storstaden), migration (storstaden har i högre utsträckning nyanlända och papperslösa invånare), transkulturella frågeställningar, bostadsbrist och hemlöshet, nationell katastrofberedskap och även ökad risk för terrorrelaterad brottslighet. Universitetssjukhus, vilka är belagda i större städer, bedriver också högspecialiserad vård med stora upptagningsområden och även för patienter från andra världsdelar där sådan högspecialiserad vård inte finns att tillgå. Utöver att högspecialiserad vård bidrar till urbanisering vad gäller personer med ovanliga sjukdomar som vill bo närmare vårdgivaren, så är också personer med vissa vanligare sjukdomar, så som HIV, i högre grad bosatta i storstäder.</p> <p>Litteratur finns om sociala determinanter för hälsa och kurativt arbete relaterat till olika sociala grupper, men litteratur med fokus på hälso- och sjukvårdskuratorers arbete utifrån ett storstadsperspektiv är näst intill obefintlig. Flera publikationer från ämnets lektorer på ämnet storstad och socialt arbete inom sjuk- och hälsovård är dock under utgivning under 2021. Dessa publikationer och annan relaterad litteratur kommer att återfinnas i utbildningens litteraturlistor.</p>
-----	--	--

		<p>I ansökans kursplaner återspeglas flera av ovan nämnda perspektiv i lärandemål kopplat till levnadsförhållanden, sociala sorteringsmekanismer/sociala kategorier, etiska och juridiska dilemman, samt trauma. Storstadsperspektiv finns i kapitel i den kommande antologi om kurators roll som hänvisas till i kursplanen för VFU II i ansökan.</p> <p>Kurators geografiska placering ställer olika krav på deras förståelse, förhållningssätt och förberedelse inför såväl geografiska, organisatoriska, och demografiska aspekter. Ansökt utbildning är en generalistkuratorsutbildning men med fördjupning i storstadens utmaningar i relation till andra geografiska kontexter. Detta innebär att studenten får med sig användbar kompetens och träning i kurativt arbete vad gäller t.ex. ovan nämnda konkretiserade aspekter relaterade till storstadsperspektivet, som förbereder dem inför sådana utmaningar i det framtida yrkeslivet.</p>
--	--	--

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
------	--------	-----	------------